

AD

GENESEOS CAP. I.

DISSERTATIO

QUAM

VENIA AMPL. ORD. PHILOS. UPSAL.

PRÆSIDE

GUSTAVO KNÖS

S. TH. DOCT.

LITT. ORIENTAL. PROF. REG. ET ORD.

PRO GRADU PHILOSOPHICO

P. P.

ANDREAS EKSTRAND

A SACRIS. SUD. NER.
Stip. Med. Theol.

IN AUDIT. GUST. DIE XIV FEBR. MDCCXXI

H. A. M. S.

P. I.

UPSSALIE,

EX CUDIBANT REGIE ACADEMIE TYPOGRAPHI

IN
SACRĀM REGIĀM MAJESTATEM
SPECTATAE FIDEI VIRO
MAXIME REVERENDO ATQUE CELEBERRIMO
THEOL. DOGMAT. ET MORAL. PROFESSORI
REG. ACAD. SCIENT. NEC NON REG. ACAD.
LITT. HUMAN. HIST. ET ANTIQUIT.
STOCKHOLM. MEMBRO
Doct. ANDRÆ HULTÉN

MÆCENATI SUMMO
SACRUM

voluit, debuit
Cliens devotissimus
AND. EKSTRAND.

Sunt, qui putent intactam esse relinquendam preceptam Versionem Sacrarum Litterarum Svecanam; sunt qui emendandam statuant. Nos illis adsentimur, nisi re vera emendetur; his, modo quævis immutatio necessaria sit, veraque emendatio. Quatenus et quantum versio exemplari proprius admoveatur, ut id fidissime demum effingat, tantum laudandus est quivis conatus sincerus in hunc magni sane momenti finem. Limites vero adcuratius definire, quibus circumscribitur *fida* versio et a *putida* probe dignoscitur, hoc opus, hic labor est. De his inter omnes nondum convenit, nec fortasse umquam omnino conveniet; unde vel religiosissimo interpreti numquam continget omnibus placere. Ut vero quid in hac re dum factum sit et quo id factum successu, quidve facendum restet, facilius dijudicari possit, comparationem haud absonum erit instituere inter versionem Veterem et Novam, quo facto, dubiola quædam de recta ratione

Sacras Litteras in vernacula convertendi, publico examini subiecta, fortasse removeantur, adeo ut demum, quod summopere optandum esset, certi quid possit in hac re definiri et stabiliri. Id vero in primis probe tenendum censemus, non nisi summa urgente necessitate a Veteri recedendum esse Interprete.

Vers. 1.

Vetus Interpres: *F* begynnelsen skapade Gud himmel och jord. Novus: —— himmelen och jorden. Hoc quidem textui originali propius accedere videtur, cum ibi exstet articulus definitus. Nescio vero, an ubivis articulum premere debeamus, quin etiam possimus. Vetat linguarum ingenium diversum. Certe Græcorum ē οὐκ Suethice sine articulo vertendum. Ita hic quoque vitur quod Vetus habet in vernacula sollemnius dictum; atque cum eodem omnino redeat utraque dictio, nulla hic immutatio necessaria videtur.

Vers. 2.

Vetus: *Och jorden var öde och tom, och mörker var på djupet, och Guds Ande svävade över vatnet.* Novus: *Men*

jorden var öde och tom, ett haf med mörker &verkohjelt, till dess
Guds Ande satte vatnet uti rörelse.

Quæritur hic primo, num hebræum & semper reddendum sit Svecana particula; an pro re nata secundum rationem linguarum magis excultarum, quavis alia particula, jam explicativa, jam adversativa, cet. jam de numeris omittendum, ubi nimis frequens videatur et molestum. Nos quidem opinamur, numquam fere omittendum, semperque, quantum umquam fieri possit, nisi vernaculæ ingenium omnino repugnet, adeo ut orientur obscuritas, amphibolia, aliave vitia non toleranda, servandum et per Svecanum och reddendum. Offendet fortasse hoc aures delicatores, initio in primis: sensim vero assuefactis stilo huic orientali, placebit forte simplex et infantile narrandi genus, solutum omni arte periodos fingendi, quæ scribentibus, non ore narrantibus, propria est. Neque ex nostro judicio damnanda est Versio, quod orientalismum quodammodo sapiat atque hodierno scribendi generi minus conveniat, modo fida sit, eundemque fere sensum lectoribus inspiret, ac si texum originalem legerent. Cogitatione nostratum och æque ac hebr. & per alias particulas explicarent lectores; sed sim-

plex illud et infantile dicendi genus maneret atque de-
mum placeret. Rudis fortasse videbitur et inculta ejus-
modi translatio, vaga justoque minus definita. Esto:
modo exemplari conveniat. Commentatoribus relinquen-
da provincia sparsa connectendi, nimis inter se juncta
discernendi, quævis ordinandi, explicandi, accuratius de-
finiendi, apparentes contradictiones tollendi cet. Cum ve-
ro Interpres vel religiosissimus non possit quin suis o-
culis videat, vitro forfasse instructis quod suum finxit
tempus; id ei summopere cavendum, ne vel invitus ipsi
texui intrudat aliquid de suo, adeoque colorem ei indu-
cat, quem respuit exemplar.

Öde och tom. Hoc retinuit Novus. Recte; nam ali-
ter verti nequit. Fortasse pressius fuisse: *ödslighet och*
tomhet, quod eodem reddit. Videtur sane his verbis in-
nui Chaos, *confusum quid sine forma et ordine*, quod, ut
pote omnium rerum principia continens, vix crederes
proprie stricto sensu dici posse vacuum et inane. Ni-
hilo tamen minus omnino tutius erit ipsa verba preme-
re, quam *חַרְבָּה וּבָרָה* reddere per: *ett obredt åmné*, aut
ejusmodi quid. Irritus quoque sine dubio foret conatus
hebraicam Paronomasiem exprimendi.

Och mörker var på djupet. Melius profecto: och mörker öfver djupet. Alias enim oritur sensus, in profundo tantum seu versus centrum abyssi tenebras fuisse, cum tamen textus ferat has fuisse *in superficie abyssi*, seu *super abyssum*. Sed præter hanc leviusculam immutationem Versionis Veteris, vix alteram in hoc versu necessariam ducimus.

אַתְתָּן abyssus haud quidem inepte vertitur *haf*; cum vero, quod observarunt viri docti, fortius quidpiam, abundantius et stupendum magis inferat, quam vulgarius διψη: nihil impedit, quominus retineatur vetustum illud *djup*, nisi melius quid excogitari possit; nam idem fere valet, sed sollemnius sonat. Videlur hoc vocabulo innui rudis illa indigestaque moles, quæ secundum vers. 9. mari tecta fuit, adeo ut ima tenerent concretiora seu densiora, quæ postea *arida* vocantur, quibus opponuntur tenuiora, superficiem regentia, postea *maria* dicta. Utrumque, nondum distinctum, hic uno verbo dicitur אַתְתָּן, quod in Sacris Litteris plerumque *vastum mare* significat.

Docta quidem, egregia et lectu dignissima sunt quæ ad tuendam Versionem novam in Dissertatione *De voce*

Gen. 1, 2. anno 1776 edita in medium adulit
vir celeberrimus b. m. CAROLUS AURIVILLIUS. Verum e-
nim vero quamvis vim formæ pœlicæ negare non possi-
mus; observandum tamen, hinc non curasse Onkelosum,
Arabem, LXX, neque ei semper inhærendum esse, i-
psamque vocabuli constructionem cum יְלֹוּ valde dubi-
am reddere versionem universæ dictionis per: motum in-
dedit aquis seu moveri jussit superstiem aquarum. Accedit,
gravius dictum videri: svilsvade öfver vattnet, quam: satte
vattnet i rörelse, quod vulgarius videtur, atque illud hoc
in se comprehendere, seu hoc ex illo quodammodo se-
qui. Unde omnibus serio pensatis, idoneam non vide-
mus rationem recedendi a Versione Veteri.

Vers. 4.

Vetus: Och Gud såg ljuset att det var godt. Då skilj-
de Gud ljuset ifrån mörkret. Novus: Och emedan Gud såg
att ljuset var godt, förordnade Han, att ljuset och mörkret
skulle omskifta.

Cum hic Vetus fere premat verba textus Hebraici,
nihil aliud mutandum videtur, quam vocabulum *då*, pro
quo restituendum *och* — Och Gud *skilje*, cert. Quam-
vis vero lenior et expeditior, ingenio linguæ nostræ ac-